

POWSTANIE POLSKIEGO ZWIĄZKU KATOLICKO-SPOŁECZNEGO

Idea katolicyzmu społecznego w sposób dynamiczny rozwijała się w Polsce przed drugą wojną światową. W okresie powojennym komunistyczne władze PRL dążyły do całkowitego usunięcia z życia politycznego i państwowego wszelkich przeciwników ideologicznych, w tym katolików. Jednak pod koniec lat sześćdziesiątych XX wieku katolicyzm społeczny począł się odradzać, także w legalnych formach organizacyjnych. Było to możliwe dzięki zawieraniu pewnych kompromisów z władzami, oraz wsparciu ze strony Prymasa Wyszyńskiego. Powstanie i zarejestrowanie w 1981 r. Polskiego Związku Katolicko-Społecznego było zwieńczeniem wysiłków podejmowanych przez działaczy katolickich mających aspiracje polityczne i społeczne w warunkach niedemokratycznego państwa. Zrealizowanie tego celu wymagało dużej zręczności politycznej oraz zdolności organizacyjnych i prawnych. Uświadamia to opisany w artykule przebieg prac nad statutem nowej organizacji oraz podejmowanych przez prezesa Zabłockiego działań o charakterze politycznym. Okoliczności w jakich doszło ostatecznie do rejestracji PZKS-u potwierdzają w pełni tezę, iż prawo w okresie PRL było jedynie narzędziem politycznym. Natomiast te przepisy prawa, które gwarantować miały prawa i wolności obywatelskie, w tym m.in. prawo do zrzeszania się, nie posiadały żadnego znaczenia, jeżeli zabrakło politycznej woli ze strony rządzącej partii.

THE EMERGENCE OF THE POLISH CATHOLIC AND SOCIAL ASSOCIATION

The idea of social Catholicism was burgeoning in pre-war Poland. After World War 2, the communist authorities of the People's Republic of Poland sought to eradicate any ideological opposition - including Catholics - from political and social life. Still, in the late 1960s, social Catholicism was revived also as legitimate organizations. This was possible after reaching a compromise with the authorities and owing to Primate Wyszyński's support. The establishment and registration in 1981 of the Polish Catholic and Social Association was the crowning achievement of the Catholic activists of the time, displaying political and social aspirations in the realities of a non-democratic state. This attainment required great political skills and legal and organizational capacity. This is shown in greater detail in the article which reveals the effort and work on the organization statute and political action taken by the first president of the association, Janusz Zabłocki. The described circumstances of the registration fully reinforce the argument that law in communist Poland was no more but a political tool.

The laws that had been designed to guarantee civil rights and liberties, including the right to association, had little or no material value if the political will of the ruling party was lacking.